ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐ

Տեսուչ՝ Ն. ՎԱՐԴՈՎ

(թ.Ս.) ամս. 2—2

Նստաշրջանում ելույթ ունեցան մի շարք պատգամավորներ, որոնք խոսեցին ներկայիս ծանր տնտեսական դրության, ինչպես նաև ներքին ու արտաքին քաղաքականության հարցերի մասին։

Ներկա պահին ամենից շատ տագնապ է պատճառում ֆինանսական ճգնաժամը, որ ամենուրեք ահագնացած ձևով շարունակում է իր ավերիչ գործունեությունը։ Ֆինանսական ճգնաժամի հետևանքով ամենուրեք կրճատվում են արտադրությունները, գործարանները փակվում են, բանվորները հազարներով հայտնվում են գործազուրկների շարքերում։ Ֆինանսական ճգնաժամի հետևանքով ամենուրեք կրճատվում են աշխատավարձերը, ինչպես նաև ապրանքների գները։ Ֆինանսական ճգնաժամի հետևանքով ամենուրեք կրճատվում են պետական ծախսերը, ինչպես նաև հասարակական ծառայությունների ծախսերը։ Ֆինանսական ճգնաժամի հետևանքով ամենուրեք ավելանում են հարկերը, ինչպես նաև տուրքերը։ Ֆինանսական ճգնաժամի հետևանքով ամենուրեք ավելանում են պետական պարտքերը։ Ֆինանսական ճգնաժամի հետևանքով ամենուրեք ավելանում են պետական պարտքերի տոկոսները

ԴԱՎԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅ ՀԱՐՑԻՆ

ԴԱՒԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ՏԱՐՕՆԻ

Ընթերցողները կը յիշեն, որ Տարօնի գաւառի Մուշ գաւառակի Ալիճան գիւղի մէջ 1912 թուի յունուարին Մշոյ Ազգային Առաջնորդարանի հովուապետ Տէր-Մինաս քահանայ Ներսիսեանի հրամանով եւ Մշոյ Ազգային Վարչութեան հաւանութեամբ տեղի ունեցաւ ժողով՝ Ալիճանի եւ շրջակայ գիւղերու ներկայացուցիչներու մասնակցութեամբ, որուն նպատակն էր՝ վերջ տալ Ալիճանի եւ Ղարաղոլի միջեւ տեւական ատենէ ի վեր գոյութիւն ունեցող վէճերուն եւ հաշտեցնել զանոնք իրարու հետ։

Ժողովին ներկայ էին Ալիճանի կողմէ՝ Ալիճանի Ազգային Վարչութեան անդամներ Ստեփան Ղազարեան, Գրիգոր Ղազարեան, Գրիգոր Ներսիսեան եւ Գրիգոր Ղազարեան, իսկ Ղարաղոլի կողմէ՝ Ղարաղոլի Ազգային Վարչութեան անդամներ Գրիգոր Ղազարեան, Գրիգոր Ներսիսեան եւ Գրիգոր Ղազարեան։

Ժողովին նախագահեց Տէր-Մինաս քահանայ Ներսիսեան, որ ներկայացուց ժողովի նպատակը եւ ապա հրաւիրեց ներկաները, որ իրենց կարծիքները յայտնեն։

Առաջին խօսքը առաւ Գրիգոր Ղազարեան Ալիճանէն, որ ըսաւ, թէ Ալիճանի եւ Ղարաղոլի միջեւ տեւական ատենէ ի վեր գոյութիւն ունեցող վէճերը ոչ միայն ազգային միութեան մեծ արգելք կը հանդիսանան, այլեւ ամէն տեսակ ազգային գործերու յաջողութեան համար։ Ան առաջարկեց, որ Ալիճանի եւ Ղարաղոլի միջեւ եղած վէճերը ներկայ ժողովին մէջ վերջնականապէս լուծուին եւ ապագային ալ ոչ մէկ գիւղ ոչ մէկ գիւղի դէմ դատի դիմէ։

Ապա խօսք առաւ Գրիգոր Ղազարեան Ղարաղոլէն, որ ըսաւ, թէ ինք ալ կը համաձայնի Ալիճանի ներկայացուցիչին հետ եւ կը խոստանայ, որ Ղարաղոլ ալ ոչ մէկ գիւղի դէմ դատի պիտի չդիմէ։

Ներսիսեան Ալիճանէն, որ ըսաւ, թէ ինք ալ կը համաձայնի Ալիճանի եւ Ղարաղոլի միջեւ եղած վէճերը ներկայ ժողովին մէջ վերջնականապէս լուծուին եւ ապագային ալ ոչ մէկ գիւղ ոչ մէկ գիւղի դէմ դատի դիմէ։

Ապա խօսք առաւ Գրիգոր Ղազարեան Ղարաղոլէն, որ ըսաւ, թէ ինք ալ կը համաձայնի Ալիճանի ներկայացուցիչին հետ եւ կը խոստանայ, որ Ղարաղոլ ալ ոչ մէկ գիւղի դէմ դատի պիտի չդիմէ։

Ներսիսեան Ալիճանէն, որ ըսաւ, թէ ինք ալ կը համաձայնի Ալիճանի եւ Ղարաղոլի միջեւ եղած վէճերը ներկայ ժողովին մէջ վերջնականապէս լուծուին եւ ապագային ալ ոչ մէկ գիւղ ոչ մէկ գիւղի դէմ դատի դիմէ։

Ապա խօսք առաւ Գրիգոր Ղազարեան Ղարաղոլէն, որ ըսաւ, թէ ինք ալ կը համաձայնի Ալիճանի եւ Ղարաղոլի միջեւ եղած վէճերը ներկայ ժողովին մէջ վերջնականապէս լուծուին եւ ապագային ալ ոչ մէկ գիւղ ոչ մէկ գիւղի դէմ դատի դ

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ռուսական վարչությունը Ս. Էջմիածնի մասին. Ռուսական վարչությունը Էջմիածնի մասին հրատարակել է հետևյալ հրահանգը. Ս. Էջմիածնի վանքի վերաբերությամբ ռուսական վարչությունը հրահանգել է, որ վանքի վանահայրը չունենա իրավունք ոչ մի կերպ միջամտելու վանքի գործերի վարման մեջ, որոնք վերաբերում են միայն հոգևոր կողմին։ Վանքի գործերի վարման համար կազմվում է հատուկ խորհուրդ, որի անդամները ընտրվում են վանքի միաբանության կողմից։ Խորհրդի նախագահ է նշանակվում վանքի վանահայրը։ Խորհրդի անդամների թիվը 12-ից չի կարող պակաս լինել։ Խորհրդի անդամները ընտրվում են 3 տարի ժամանակով։ Խորհրդի անդամների ընտրությունը պետք է հաստատվի Էջմիածնի ռուսական վարչության կողմից։ Խորհրդի անդամները ընտրվում են միայն այն անձերից, որոնք ունեն 25 տարեկան տարիք, գրագետ են և ունեն բարեկամական հարաբերություններ ռուսական վարչության հետ։ Խորհրդի անդամները ընտրվում են գաղտնի քվեարկությամբ։ Ընտրությունները կատարվում են ընտրողների ներկայությամբ, որոնք պետք է ունենան 21 տարեկան տարիք։ Ընտրողները պետք է ունենան ռուսական հպատակություն։ Ընտրությունները կատարվում են ընտրողների ներկայությամբ

Այդ կերպ մարդիկ ոչ միայն չեն մըտնում գիւղացու դրութիւնը, շփվում նրա կեանքի հետ, բարերարութիւն անում նրանց, այլև նոյն իսկ, երբ մի բարերար կամենում է բաժին հանել իր բարերարութիւնից գիւղացիութեան, յարձակվում են և այն էլ աշխատում խլել, իրանց քաղաքացիութեան սեփականացնել, թշուառ գիւղական մանուկներին պանդխտուած թողնելով։

Մուշեղ Տէր-Գէորգեան

—

Մեծ-Ղարաքլիսա, 21 յուլիսի

«Մշակի» № 140-ում Գ. Հայկունին Սախաթաղի Հայ Կանանց Բարեգ. Ընկ. վարչութեանն ուղղած նամակում, ի շարս այլ նկատողութիւնների, ասում է հետեւեալը. «Հայոց լեզուի վարժուհին 70-ական թուականի Ծովինարեան դպրոցի 3—4-րդ դասարանից է»։ Եւ որովհետև ես հաւատացած եմ, որ Ընկ. վարչութիւնը բոլորովին տարամագիր չէ այդ բանակռւի մէջ մտնել Գ. Հայկունու հետ, որովհետև ժամանակին նա արդէն տուեց իր պատասխանը, ուստի ես միայն երկու խօսք կասեմ վերոյիշեալ տողերի մասին, որոնք վերաբերում են ինձ։

Ծովինարեան դպրոցը 70-ական թուականին աւարտողներ չունի։ Բիշեալ դպրոցը շրջանաւարտներ տուել է 1883 թուին 5-րդ լրացուցիչ դասարանից, իսկ ես երկրորդ շրջանաւարտներից եմ։ Երկու տարի պարապ-նախարհել եմ նոյն դպրոցում։ Այնուհետև ընտանիքական պարագայիւ եմ թէ դպրոցներում և թէ մասնաւոր դասերով։ Իսկ 1907—8 թ. Ուսուցչական Մխիթարեան բիւրօյի միջոցով ուղարկված եմ վերոյիշեալ Ընկ. դպրոցը հայոց լեզուի վարժուհի, որտեղ և պաշտօնավարում եմ մինչև այժմ։

Թ. Հալաբեան

—

Շնող, 11 յուլիսի

«Մշակի» № 111-ում Փոքրատերը դուրս է եկել որպէս պաշտպան զալաչեցոց, առանց իմանալու, որ երկու հարևան գիւղերի միջև եղած վարաւոր հարևանութիւնը խախտում է, հաւանօրէն առանց որ ինքն այդպիսի բան կատարել ցանկանար։

Անցած 1875 թ. անտառապետ Շաբօրէն հողաչափի հետ եկաւ մեզ մօտ, սկսեց շրջել հարևան գիւղերի սահմաններով և քարտէզի վրա ցոյց տալով՝ որոշեց սահմանները հետևեալ գծով։ Սկսած «Մակ Քար» կոչված տեղից մինչև Գեօղթաղ և Ղարաքիօթուկ կոչված տեղերը. այդ լաւ յայտնի է և հին-ղալաչեցոց։ Իսկ 1909 և 1910 թուերին Սեպտեմբեր առաջնորդութեամբ եկան մեր գիւղը կամխիայի անդամ կազարօվը, Գրիգորկինկօն, Մամուլովը և Սաֆարօվը ու 1875 թ. որոշած սահմաններով շնորհցոց տուին որպէս նադել հող, խոտհարքի և վարելահողի համար։ Պարզ է ուրեմն, որ մերոնք իրաւունք են ունեցել իրանց պատկանող տեղերում աշխատելու, ապագային խոտհարք և վարելահող ունենալու։

Իսկ ինչ վերաբերում է ղալաչեցոց, որ շարունակ ամեն տարի դուրս են գալիս սահմանները, այս կամ այն շնորհցի տաւարածներին ծեծում, կացինը կամ շորերը խլում, այդտեղ չենք զարմանում։ Թող գոնէ հիմա ղալաչեցիք հանգստանան, բաւական իրանց ունեցածով։

Աղա-Բէգ

—

Գանձակ, 18 յուլիսի

«Մշակի» № 116-ում տպված է Երուանդ. Տէր-Մինաքայէլեանի նամակը՝ յղմագրութեանն ուղղված՝ իր հանգանակած գումարների մասին։ Այդ նամակ-ցանկի առաջին մասում շեշտված էր, որ նամակագիրը տէր-հայրը, յոգուտ կորիւնապատի աղօթատան շինութեան, Գանձակի բարեսէր անձերից նուէրներ է ստացել 743 ր., որով շինվել են միայն պատերը։

Ապագայում հաշեհոգութեան մէջ ոչին, մեր և մեզ ընտրող ծխականների ու նուիրատուների միջև թիւրիմացութիւն, անտեղի խօսակցութիւններ չըստեղծվելու մտքով, պարտք ենք համարում յայտնել, որ տէր-հօր 1909 թ. փետրվարի 22-ին ներկայացրած (և ոչ 1908 թ. փետր. 22-ին) մատեանից, պարզ երեում է, որ նա աղօթատան պատերի շինութեան համար կատարել Սարգիս Թորոսեանին տուել է ստորագրութեամբ միայն 592 ր. 20 կ. և ոչ թէ 743 ր.։

Ճիշդ է, մատեանի նուէրների ընդհանուր մուտքը 743 ր., է բայց ելքի բաժնի վերջին երեսում տէր-հօր իսկական ձեռքով գրված է.

1) «1906 թ. հոկտ. 1-ից մինչև 1909 թ. յունվարի 15-ը Սարգ. Թորոսեանին տըրված է հինգ հարիւր ինսնուներկու ր. 20 կօպ.» (կայ ստորագրութիւն)։

2) «Նախկին տանուտէր Աբրահամ Աբրահամեանի մօտ պահեստի 18 ր. 30 կ.» (չը կայ ստորագրութիւն)։

3) «Ոսմն վարդապետի ճանապարհածախք 20 ր.» (չը կայ վարդապետի անունը և ստորագրութիւնը)։

4) «Երկու անգամ Գանձակ կայարանը գնալ-գալուն 3 ր. 50 կ.» Ո՞վ է ստացել. չը կայ ստորագրութիւն)։

5) «Ապառիկ է մնացել նուէրներից 109 րուբ. ընդամենը 743 ր.» Իսկ ամենից վերջը գրված է է. «Այս վերոգրեալ ծախքը եղել է իմ ձեռքով, Երուանդ քահ. Տէր-Մինաքայէլեան»։

Էլ ծրտեղից հ. Երուանդը կարող կը լինէր մուտքի 743 ր. ամբողջովին աղօթատան պատերի համար ծախսել, քանի որ 150 ր. 80 կ. իր մօտ չէ եղել և չկայ էլ չէ մատեանից, թէ այդ գումարը ստացվել է թէ չէ։

Մեր շնորհակալութիւնը յայտնելով Եր. քահ. Տէր-Մինաքայէլեանին, իր մատուցած համեստ ծառայութեան համար, աւելորդ չենք համարում շեշտել, որ նա լաւ կանէր, եթէ մատնված հաշիւ տար, որովհետև հասարակական ծով կարիքների համար կօպէկ-կօպէկ ժողովված գումարների հետ պէտք է վարվել շատ ղգոյշ, որքան կարելի է խոյս տալով նուիրատուների հաւատը շահագործելուց։

Կորիւնապատի ծխական դպրոցի հոգաբարձուներ՝ Գր. ք. Գորգեան, Մ. Սիմէօնեանց, Զ. Յարութիւնեան

ԹՈՒՈՒՑԻԿ ՀԱԿԱՈՒՂՂՈՒՄՆԵՐ ԴԱՐՁԵԱԼ ՂՐԻՄԻ ԱՓԵՐԻՑ

(Եր. ք. Նալբանդեանի յօդուածի առիթով)

—

«Մշակի» № 143-ում տպված է՝ Եր. ք. Նալբանդեանի «Թուրքիկ ուղղութիւներ Ղրիմի ափերից» յօդուածը։ Յօդուածագիրը ուղղութիւնը է անում «Մշակի» № 113-դ և 114-րդ համարներում տպված «Թուրքիկ դիտողութիւնները Ղրիմի ափերից» յօդուածին առիթով։

Եր. ք. Նալբանդեանը իր յօդուածում ի միջի այլոց գրում է. «Ս. Գրիկեանին քաջ յայտնի է, որ իւրաքանչիւր ծխ. ժողով Սիմֆերօպօլում նատում է ամենաքիչը 6 ր.» Եւ եթէ յօդուածագրի «համարեա»-ն հաշուենք տարեայ 52 շաբաթից 40-ը, ապա միայն ծխ. ժողովները հրաւիրելու վրա պիտի գործադրած լինէինք 240 րուբլի»։

Եր. ք. Նալբանդեանը եթէ իսկապէս այդքան նախանձախնդիր էր ժողովրդի շահերին ու «խաղաղութեանը», ապա ինչու՞ անցեալ տարի համարեա ամեն շաբաթ աշխատում էր թէ ծխ. և թէ պատգամաւորների ժողովները գումարել՝ հեռուից հեռու նպատակ ունենալով այնպիսի դրութիւն ստեղծել, որ նախկին երէցփոխ բժ. Քարաքաշը, հեռանայ այդ պաշտօնից։ Եւ բժ. Քարաքաշը վերջապէս հրաժարվեց։ Ուրեմն ինչու՞ անցեալ տարի այդ գրասենեակային հաշիւները չէին ներկայացվում ծխ. ժողովներին։ Եւ ովքեր էին այն ժամանակ ժողովրդի «խաղաղութիւնը» խանգարողները. մի՞թէ հ. Նալբանդեանը չէր, որ իր յայտարարութիւններով, հրաժարականներով և զեկուցումներով ժողովրդի մէջ դուրս էր գալիս և այդ բոլորի իբրև պատճառ միայն բժ. Պետ. Քարաքաշին մեղադրում...

Տէր հայրը շարունակում է. «Ս. Գրիկեանը թէև ոչ պարզ, բայց «մութ» ակնարկով ի վերջոյ հարցնում է մեր գործերի զեկավարներին, թէ ինչու՞ 6 ամիս ծխ. ընդհ. ժողով չենք ունեցել։ Եթէ սա մեղադրանք է այժմեան զեկավարների հասցէին, ապա պիտի ասենք, որ անարդար մեղադրանք է, քանի որ անցեալ տարվայ զեկավարներից ոչ ոք չէ փոխվել, եթէ չը հաշուենք երէցփոխ Քարաքաշին, որը 1910 թ. արդէն հրաժարված էր»։

Թողնենք մի րօպէ, որ իմ դիտմամբ անիրաւացի է, բայց ոմանց հօ յայտնի է, որ ժողովրդից շատերը մեր հօրը խնդրել են կարևոր հարցերի մասին ժողով կայացնել, իսկ նա զանց է առել կամ չէ ցանկացել...

Դիցուք տէր հօր հաշիւներով մեծ փող են նատում ծխ. ժողովները, բայց չէ որ կայ նաև պատգամաւորների ժողով, որն ընտրված է ծխ. ժողովից՝ նոյն հասկնքի գործերը զեկավարելու... Հօ պատգամաւորները ժողով գումարելու համար էլ այդ ծախքերը չէի՞ն լինելու։ Որքան յիշում եմ, արդէն պատգամաւոր անդամների ժամանակը լրացել է և շատերը հեռացած են. վաղուց պէտք էր ծխ. ժողով նշանակել և նրանց տեղը նոր անդամներ ընտրել։ Չէ որ այսպիսի անտարբերութեամբ բարոյապէս տուժում է տեղիս համայնքը։

Կրկնում ենք, որ մեր ժողովրդին պէտք են ծխ. և պատգամաւորների ժողովները, որպէսզի նա իր անդամների հետ մտքերի շփումն ունենայ և իր գործերի տէրն ու անօրէնը զգայ և ոչ թէ՝ մի երկուսի քահանայքներին հնթարկվի... Այստեղ արդէն պէտք չէ զրասենեակային մանր հաշիւները հանդէս բերել...

Իր յօդուածի մի այլ մասում Եր. ք. Նալբանդեանը առաջ է բերում Սիմֆերօպօլի գր.-ընթերցարանի մասին գրածս հետևեալ տողերը. «Միայն Սիմֆերօպօլի գր.-ընթերցարանը մնացել է խեղճ ու անօրէն դրութեան մէջ». և շարունակում է. «Այս առիթով հարկ եմ համարում յայտնել, որ Սիմֆերօպօլի ղպրոցին կից գրադարանը պատիւ կարող էր բերել ամեն մի տասնեակ հազարաւոր հայութիւն ունեցող հասմայքին։ Մեր այդ հաստատութիւնը գուցէ անկարգ է, այդ դէպքում մեղաւորը ուսուցչական խումբն է, որովհետև դրան է յանձնել հոգաբարձութիւնը գրադարանը կարգի բերելը»։

Երուանդ ք. Նալբանդեանը այստեղ մեղադրանքը բարդում է ուսուցչական խմբին վրա, բայց նրա այդ մեղադրանքը բոլորովին անիրաւացի է։ Տէր-հայրն արդեօք վերջին ժամանակներս մաքի է գրադարանը. և եթէ մտել է մի՞թէ նրա աչքերից վրիպեց, որ բոլոր ռուսերէն գրքերը ցուցակագրված ու դասաւորված են պահարաններում, և այդ՝ շնորհիւ ուսուցչ. օր. Արութեանի, ու. Գրիկեանի և քաղաքիս ռուսաց գրադարանում պաշտօնավարող օր. Ծիկոյեանի, որոնք չը նայելով որ ծանրաբեռնված էին զբաղմունքներով, բայց և այնպէս ժամանակ գտան գալու և օրերով ու ժամերով նստելու գրադարանում ու նրան կարգի բերելու։ Իսկ ինչ վերաբերվում է հայերէն գրքերին, այդ պէտք է միւս ուսուցիչները անէին։ Բայց որովհետև ինչ-ինչ պատճառներով վերջիններս չէին կատարում իրանց պարտականութիւնը գրադարանի վերաբերմամբ, ուստի տէր-հայրը խոստացել էր գալ օգնելու, բայց նա էլ իր խոստումը չը կատարեց։

Հ. Նալբանդեանը գրում է. «Նախկին նահանգապետ հանգուցեալ Նօվիցկին թոյլ չը տուեց դպրոցի հոգաբարձութեանը բաց անել դպրոցին կից գր.-ընթերցարան, պատճառաբանելով որ Մակար կաթողիկոսի հաստատած կանոնադրութեամբ դպրոցի հոգաբարձութիւնը գր.-ընթերցարան բանալու ֆունկցիաներ չունի»։

Եթէ հոգաբարձութիւնը յայտնի էր այդ ամենը, ապա ինչու՞ նա ուղղակի նահանգապետին դիմեց։ Չէ որ Ղրիմի հայ ուսումնարանները լինսպեկցիայի ձեռքի տակ են, և ուրեմն վերջինիս միջոցով պիտի դիմվէր նահանգապետին։ Համոզված ենք, որ թոյլտուութիւնը վաղուց ստացված կը լինէր այս «խեղճ» գրադարանի բացման համար, եթէ գործը այս վերջին ճանապարհով տարվէր։

Հ. Նալբանդեանը գրում է նոյնպէս. «Այժմ ևս հոգաբարձութիւնը հետամուտ է այդ հարցը այլ ճանապարհով լուծելու, միայն սպասում է նոր նահանգապետի ժամանմանը։ Այդ ամենը քաղ յայտնի է Սիմ. Գրիկեանին, որովհետև անձամբ ինձանից է լսել, բայց յայտնի չէ՝ ինչու՞ աչք է գոցում և, գովելով «նպաստաւոր հոգաբարձութեան եռանդը», ուրիշ սրտանց ուրախ եմ, Սիմֆերօպօլի գր.-ընթերցարանը գարձնում է «խեղճ ու անօրէն»։

Այս խնդրի առիթով արված դիտումը նահանգապետին, որքան յիշում եմ, այս տարվայ մարտին կամ ապրիլին էր. նրանից յետոյ արդէն երեք ամիս անցաւ, և հոգաբարձութիւնը ոչինչ չարեց գրադարանի համար։ Ինչ վերաբերում է այն բանին, թէ ևս Սիմֆերօպօլի գր.-ընթերցարանը «խեղճ ու անօրէն» եմ անուանել, դրա համար թող տէր-հայրը բարի լինի մի քանի վկաներով մանել գրադարանը, և նրանց աչքերին երևան կը գայ տխուր իրականութիւնը իր ամբողջ մերկութեամբ, այն է՝ նրանք բոլոր հայերէն գրքերը անխնամ ընկած կը տեսնեն գրադարանի փոշոտ յատակի վրա...

Ի վերջոյ՝ հարկ եմ համարում ասել, որ, ըստ իմ խորին համոզման, թղթակցի պաշտօնն է՝ բարեխղճօրէն ուսումնասիրել այն նիւթը, որի մասին գրում է նա։ Ես կարող եմ իմ վերաբերմամբ ասել, որ խիղճս հանգիստ է գրածներիս համար, թէև իմ գրածները, կարող է պատահել որ, շատերին անձեռնտու և անախորժ կը լինեն, բայց այդ իմ գործը չէ... Այժմ ևս հ. Նալբանդեանի գրած «Թուրքիկ ուղղութիւների» դէմ գրելիք իմ ներկայ տողերը՝ հանդէս բերելով խակական ճշմարտութիւնը։ Սա իմ վերջին պատասխանն է։ Սիմ. Գրիկեան

Սիմֆերօպօլ, 22 յուլիսի

ՕՐՎԱՅ ՆՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

—

✦ Ռուս նախաձեռնողները ուզում են վերջնել աւտօմօբիլային հաղորդակցութեան հաստատումը Պարսկաստանի այն խճուղիների վրա, որոնք կառուցված են ռուսների ձեռքով։ Նրանք մտադիր են նախ պէս շահագործել կարաջադաղի հանքերը և նաւթնացութիւն հաստատել Ուրմիայի լճի վրա։

✦ Պատերազմական գործողութիւնների թատերաբեմից չը ստացվող լուրերը առիթ են տալիս Թէհրանում կարծել, որ պարսից կառավարութեան զօրքերը պարտութիւն են կրել էկսշահի կողմնակիցներից։

✦ «P. C.» թերթին տեղեկացնում են Թէհրանից, որ քաղաքում անյայտ մարդիկ տարածել են թուրքիկներ, որով հայերը հրաւիրվում են կուռելու Մահմէդ-Ալիի դէմ։ Թուրքիկը խորհուրդ է տալիս հայերին չը վախենալ Ջարդից։

✦ Գերմանիայի Ֆրանկֆուրտ (Մայնի վրա) քաղաքում կազմվել է մի ընկերութիւն, որը պիտի վերակառուցանէ Կ. Պօլսի այրված շինութիւնները։

✦ Բազէլի սիօնիստների համագումարը Կ. Պօլսի հրդեհից վնասվածների օգտին թիւրք կառավարութեանն ուղարկել է 5,000 ֆրանկ։

✦ Կ. Պօլսի յունական շրջաններում այն միտքն է արծարծվում, որ օսմանեան պարլամենտի յոյն և բօլգար պատգամաւորների նախաձեռնութեամբ գումարվի Թիւրքիայի աչքի ընկնող քրիստոնեաների խորհրդակցութիւն, որպէսզի լուծվի պատրիարքատի և էկզարխատի հաշտութեան հարցը։ Լուրերին նայած՝ գլխաւոր հարցերի նկատմամբ արդէն համաձայնութիւնը կայացել է։

✦ Իբրև նշան իր բարի մտադրութիւնների դէպի ալբանները, Բ. Դուռը մտադիր է Ալբանիայի նահանգապետին տալ վալիի իրաւունքներ և նշանակել մի քանի պրեֆեկտներ ալբանական ծագումից։

✦ Ամերիկական կառավարութիւնը եապօնական արբիտրաժին մանակցելու մասին առաջարկելուց յետոյ՝ համաձայնութիւն արվեց նաև Չինաստանին։

✦ Լիվերպուլի երկաթուղու ծառայողների գործադուլը ատամնում է սուր կերպարանք։ Պահանջված են զօրքեր։

✦ Պետերբուրգի նաւակայանի բանւորների գործադուլը արձագանք գտաւ Ռուլիսի 24-ին Նիկոլայեվեան կայարանի բեռնակիրները, թւով 200 մարդ, հրաժարվեցին աշխատելուց, պահանջելով աշխատավարձի յաւելում։

✦ Պետերբուրգի նաւակայանի գործատէրերը հրաժարվեցին բանւորների հետ համաձայնութեան գալուց։ Նաւակայանում գործադուլը վերսկսվեց։

✦ Փրանսիայի Նանտ քաղաքում գումարված ժողովրդական դպրոցների ուսուցիչ-ուսուցչուհիների համագումարը, մասնակցութեամբ 1,000 պատգամաւորների, ընդունեց մի բանաձև, որով համակրանք է յայտնվում բանւոր դասակարգին և պատրաստակամութիւն՝ գործելու նրանց հետ հա-մերաշխ կերպով։

Համերաշխութեան աւելի գործնական ձևն է համարվում ձգտումն դէպի սինդիկալիզմը։ Համագումարի բացման թիւ պատգամաւորներ անդամագրվեցին աշխատանքի համադաշնակցութեանը։

✦ Լօնդօնի նաւաշինարանների բանւորների գործադուլը մեծ ծաւալ է ընդունում։ Գործադուլին միանում են գործարաններում աշխատող բանւորները, որոնք յարձակումներ են գործում շարեկիրբեներ բանւորների վրա։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

—

ՊԵՏ. ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾ.

1 օգոստոսի

ՄՕՍԿՎԱ։ «Վօլգա» ընկ. ծառայողների անհոգութիւնից Մոսկվա գետը թափվեց 6000 պուդ նաւթ, որն այրվեց։ Կրակը ոչնչացրեց մի քանի նաւակներ, գետափի շինութիւններ, վիտէնհաուզի գործարանի մի մասը։ Վնասը 100,000 ր. է։

ԲԱՋԼԻ։ Բազէլի կայարանի շինութիւնն այրվեց։

ՏՈՒՐԻՆ։ Խօլերա չը կայ։

ԱՍՏՐԱԽԱՆ։ Քաղաքում և գաւառում մի շաբաթում խօլերայով հիւանդացան 29, մեռան 10 մարդ։

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ։ Վախճանվեց Պետական Խորհրդի անդամ, ֆինանսական մանաժողովի նախագահ, ֆինանսների մինիստրի նախկին օգնական Ռօմանօվը։

ՏԱՄԲՕՎ։ Տատանօվում անակնկալ խօլերա երևաց։ Մեռան 5 հոգի, բժշկվում են 3-ը։

ՍԵՎԱՍՏՕՊՕԼ։ Զինուորական օդապարիտին աշղ թռիչք կատարեց քաղաքում։

ՄՕՍԿՎԱ։ Երկրորդ վարկի ընկերութեան լոմբարդից յափշտակեցին 3000 ր. և չատ թանգարէն իրեր։

Հրդեհ ծագեց Սուխովի արհեստանոցում։ Վնասը 40,000 ր. է։

Խմբագիր՝ ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ ՔԱԼԱՆԹԱՐ
Հրատարակիչներ՝ Ա. ՔԱԼԱՆԹԱՐ
Ց. ՏԷՐ-ՄԱՐԿՈՍԵԱՆ
Հ. ԱՒԱԳԵԼԵԱՆ

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ

Высочайше Утвержденное Русское Общество Пароходства и Торговли, учрежд. въ 1856 г.

ՆԱԽԱՓՆԱՏՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԻ ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ.

Ամառային երթևեկութիւն

ՂՐԻՄ-ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԳԻԾ

Մեկնում են Բաթումից

I **Պօստային-մարդատար օգնեցուցիչ.** երեքշաբթի ժամի 12½-ին գիշերը, չորեքշաբթի գծով, հինգշաբթի » 12½ » » » » շաբաթ » 12½ » ուղղակի »

II **Մարդատար օգնեցուցիչ.** երկուշաբթի ժամի 1 ցերեկը, չորեքշաբթի գծով, շաբաթ » 12 » » »

III **Մարդատար-ապրանքային օգնեցուցիչ.** Չորեքշաբթի առաւ. ժամի 4-ին չորեքշաբթի գծով, ուրբաթ » » » »

Ժամերը Պետերբուրգի են։

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԵԱՆ ԳՕՒՏԱՑԻՆ ԳԻԾ

Կանոնաւոր հաղորդակցութիւն ըէպի Ալէքսանդրիայի, Բօլգարիայի, Մակեդօնիայի, Սերբիայի, Անատօլիայի, Պարսից-Ծոցի (Персидскій заливъ) գծերի բոլոր նաւահանգիստները։

ԲԱԼՏԻԱԿԱՆ ԳԻԾ

Կանոնաւոր հաղորդակցութիւն ուղղակի Պետերբուրգ, Բիգա, Լիբաւա և Րէվել։

Ծանօթութիւններ կարելի է գնել Թիֆլիսի գրասենեակում, Վլադիմիրօվսկայա փողոց, № 18.

Հեռաձայն № 11.

Ընդունվում են և ապահովագրվում են ապրանքներ ձեռնտու պայմաններով։

Գործակալ՝ **Ս. Ն. Սուլթանեանց**

(չ.) 0—12

ԲԺՇԿԱՊԵՏ

Տ. ԳԷՈՐԳԲԷԳԵԱՆ

Աչքի հիւանդութիւններ

Առաւօտեան ժամը 10—1.
Երեկոյեան ժամը 5—7.
Վլադիմիրօվսկայա փողոց, № 8.

(Կ. չ.) 416. 100—28

ԲԺՇԿԱՊԵՏ

Գ. ԹԱԴԷՈՍԵԱՆ

Ներքին եւ երեխաների հիւանդութիւնները

Գօլովինսկի, 18, տ. Յօրդժանսկիի, Արք. Թատրօնի հանդէպ, տելէֆօն № 901.

Հիւանդ. ընդունելութիւնը) 10—12 ժ. առ.) 6—7 ժ. երեկ.

(Հ.Հ.) 580. 100—30

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՊՐՕՖԻՄՆԱԶԻԱ Կ. ԼԻՍԻՑԵԱՆԻ

երկու սեռի մանուկների համար

պետական կլասիկ. պրօգիմնազիաների բոլոր ԻՐԱՒՈՒՆՔՆԵՐՈՎ

Ընդունելութեան քննութիւնները պարապտական տարին, միջին և բարձր բաժնում. և առաջին դասարան մանելու համար՝ օգոստոսի 27-ին, առաւ. ժամը 9—1-ը։ Յաջորդ դասարանները բացվելու են հետզհետէ՝ տարէ-տարի։ Սօլօլակ, Սերգէյեվսկայա փող., սեփական տ. № 20. 753. 8—1

Առեւտրի եւ Արդիւնաբերութեան Մինիստր. տնօրինութեան ներքոյ գտնվող

Տ. Մ. ՓԻԼՕՑԵԱՆԻ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻ ԿՈՒՐՍԵՐՈՒՄ

Թիֆլիս, Միխայէլեան պր. 24/4.

Տալիս են երկսեռ անձերին մասնագիտական առաւրական կրթութիւն։

Դասընթացքն աւարտողներին տրվում են ատտեստատներ։

Գործնական զբաղմունքները կատարվում են կուրսերում՝ Լօնդօնի Pitman և Պարիզի Pigier դպրոցների ձևով կազմակերպված Muster. Comptoir-ում։ Նկարներն առնվում են բէսլ կեանքից։ Առարկաները են. ա) պարտագիր. 1) Հաշուպահութիւն (պարզ, խառ., գեամ., ֆրանս., ամերիկական, բանկային և գործարանական). 2) Առևտրական թուաբանութիւն. 3) Քաղաքատնտեսութիւն. 4) Օբէնագիտութիւն (առևտրական իրաւունք, մուրհակի կանոնադրութիւն). 5) Առևտրական թղթակցութիւն. 6) Թուաբանութիւն համրիչի վրա. 7) Վաչկատութիւն, արագագրութիւն (ամենավառ ձեռքի ուղղումն). բ) ոչ պարտագիր. 1) **Օաur լեզուներ.** 2) ստենոգրաֆիա. 3) գակիպլօգրաֆիա (բէնդման և ուր.) և 4) առևտ. թղթակցութիւն օտար լեզուներով։ Զբաղմունքները կատարվում են և գատ-գատ։ Ունկնդիրների թիւ շատութեան պատճառով բացվում է երկրորդ զուգընթաց բաժանմունք, որը մանաւանդ յարմար է օտարազգիների համար։ Ունկնդիրների թիւը սահմանափակված է։ Պարապմունքների սկիզբը սեպտեմբերի 15-ին։ Խնդիրների ընդունելութիւնը առ. 10—12 և եր. 4—7 ժամին։ Դասերը և կանոնները ուղարկվում և արվում են ձրիաբար կուրսերի չէնքերում։

Կուրսերի հիմնադիր՝ առևտ. գիտութեան կանդիդատ՝

(չ.ու.) 738. 0—4 **Տ. ՓԻԼՕՑԵԱՆ**

Утвержденные Министерств. Торговли и Промышленности

ТОРГОВАЯ ШКОЛА

СЪ ПРАВАМИ ПРАВИТЕЛЬСТВЕН. СРЕДНИХЪ УЧЕБНЫХЪ ЗАВЕДЕНІЙ

и

БУХГАЛТЕРСКІЕ КУРСЫ

ДЛЯ ЛИЦЪ ОБОЕГО ПОЛА

А. И. ТЕРЪ-КАСПАРОВА

Баку, уголъ Красноводской и Меркурьевской. Телефонъ № 10—56.

ШКОЛА и КУРСЫ даютъ полную теоретическую и практическую подготовку въ бухгалтерской и прочей дѣятельности въ торгово-промышлен. и иныхъ учрежденіяхъ.

Полный курсъ въ школѣ три года, на курсахъ 6—8 мѣсяцевъ.

Пріемъ въ младшій приготовительный и первый классы ШКОЛЫ съ 20 Августа, НА КУРСЫ съ 1 Сентября ежедневно.

Представившія свидѣтельства объ окончаніи 2-хъ класс. сельск. училищъ, 4-хъ классовъ городскихъ училищъ и перваго класса среднихъ учебныхъ заведеній принимаются въ первый классъ ШКОЛЫ безъ экзамена.

Пробныя свѣдѣнія о ШКОЛѢ и КУРСАХЪ выдаются и высылаются безплатно.

(Х. К.) 709. 20—8

Типографія канцеляріи Намѣстника Его Императорскаго Величества на Кавказѣ, Лорисъ-Меликовская улица, домъ казенный.